HÖGSKOLAN I BORÅS

Svenska som andraspråk, åk 1-3, 1-30 hp - ingår i Lärarlyftet (Uppdragsutbildning)

Swedish as a Second Language, Grades 1 to 3, 1-30 Credits (Commissioned Education)

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: 11SA6U
Version: 3.1
Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2016-10-11
Gäller från: HT 2016

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Svenska som andraspråk (G1N)
Utbildningsområde: Undervisning
Ämnesgrupp: Svenska som andraspråk
Förkunskapskrav: Behörighetsgivande lärarexamen med inriktning mot minst åk 1-3 och undervisande i åk 1-3 i svenska som andraspråk utan att vara ämnesbehörig
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Flerspråkighet i ett mångkulturellt samhälle, 15 hp
Delkursen belyser och problematiserar ämnet svenska som andraspråk utifrån ett historiskt och sociolingvistiskt perspektiv. Aktuella styrdokument i skolämnet svenska som andraspråk granskas och tolkas utifrån såväl ett ämnesdidaktiskt som läroplansteoretiskt perspektiv med särskild tonvikt på frågor rörande skolans uppdrag, förutsättningar och möjligheter att stimulera elevens språkutveckling. Därutöver belyses och problematiseras sambandet mellan språk och identitet och språkets roll som etnisk markör samt synliggörs sambandet mellan språkliga kommunikationsmönster och individers och gruppers möjligheter att fungera i och medverka till ett flerspråkigt och mångkulturellt samhälle. Grundläggande terminologi inom andraspråksforskning introduceras och problematiseras. Vidare genomgås forskning kring språk- och kunskapsutvecklande processer samt förstaspråkets betydelse för språk- och kunskapsutvecklingen. Genomgående i delkursen diskuteras och problematiseras hur mottagandet av nyanlända/nyinflyttade elever i svenska som andraspråk kan genomföras i en inkluderande miljö.

Delkurs 2: Andraspråksutveckling, 10 hp
Vetenskapliga teorier om andraspråksinlärning som interimspråksutveckling genomgås liksom förstaspråkets betydelse för elevernas kunskapsutveckling. Vidare belyses hur man kan arrangera den pedagogiska praktiken för att stötta också denna utveckling t ex med stöd av modersmålslärares och studiehandledares kompetens. Vidare diskuteras hur skönlitteratur, estetiska uttrycksformer och multimodalitet kan användas för att främja och stödja språkutvecklingen. Delkursen belyser det svenska språkets uppbyggnad och struktur i ett jämförande och kontrastivt perspektiv samt erbjuder en orientering i språktypologi och språksläktskap. Den språksemiotiska terminologin används vid analys och kritisk granskning av skönlitteratur, bild och film, såväl muntligt som skriftligt. Aktuell forskning om kartläggning av nyanlända och nyinflyttade andraspråkselevers kunskaper belyses för att möjliggöra en pedagogisk planering för eleven i skolans olika ämnen.

Delkurs 3: Bedömning i svenska som andraspråk, 5 hp
Delkurs tre belyser och problematiserar språkutveckling och läs- och skrivutveckling ur ett andraspråksperspektiv. Fokus vilar dels på olika faktorer som påverkar språkutveckling och språkinlärning, dels på pedagogiska strategier som kan främja och stödja språkinlärningen hos flerspråkiga elever. I delkursen introduceras även olika mätinstrument för bedömning och dokumentation av flerspråkiga elevers språkliga progression, exempelvis performansanalys och processbarhetsteorin, vilka studenten ges möjlighet att pröva vid analys av elevtexter. Nationella proven i svenska och svenska som andraspråk problematiseras och kontrasteras. Problematiken kring bedömning av andraspråkselevernas faktiska kunskaper i svenska språket och i övriga skolämnen diskuteras utifrån olika perspektiv.

Mål

Efter avklarad kurs ska studenten kunna, med avseende på,

Delkurs 1: Flerspråkighet i ett mångkulturellt samhälle, 15 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 redogöra för innehållet i de nationella styrdokument som är relevanta för ämnet svenska som andraspråk idag
1.2 redogöra för vad som menas med att anlägga ett läroplansteoretiskt perspektiv på planering, genomförande och utvärdering av undervisning i ämnet svenska som andraspråk
1.3 beskriva den historiska utveckling andraspråksundervisningen genomgått utifrån ett vetenskapligt perspektiv
1.4 beskriva svenska som andraspråksämnets nuvarande konstruktion, innehåll, samhällsrelevans och debatt
1.5 visa översiktlig kännedom om ämnen som språkpolitik, språkplanering och de officiella minoritetsspråkens situation i Sverige
1.6 redogöra för begreppen interkulturell kompetens och flerspråkighet

2. Färdighet och förmåga

2.1 synliggöra sambanden mellan språkliga kommunikationsmönster och identitet
2.2 använda en grundläggande språksociologisk terminologi för analys och diskussion av svenska som andraspråk, flerspråkighet, språkpolitik och olika språkliga varieteter
2.3 exemplifiera hur interkulturella förhållningsätt kan ta sig uttryck i lärarprofessionen

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 analysera den ämnes- och kunskapssyn som kommer till uttryck i de nationella styrdokumenten för ämnet svenska som andraspråk
3.2 problematisera språkets roll som etnisk och social markör
3.3 jämföra individers och gruppers möjligheter att fungera i och medverka till ett mångkulturellt, flerspråkigt, demokratiskt och hållbart samhälle
3.4 kontrastera elevers olika studiekulturer och mötet med den svenska skolkulturen utifrån, både ett elev-, och ett föräldra- eller vårdnadshavarperspektiv
3.5 problematisera begreppen mångkulturalitet, interkulturalitet, flerspråkighet och mångfald

Delkurs 2: Andraspråksutveckling, 10 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 uppvisa kunskaper om interimspråkets och modersmålets roll i andraspråkselevens språk- och kunskapsutveckling
1.2 uppvisa grundläggande kunskaper om språktypologi samt fördjupade kunskaper i hur det svenska språket är uppbyggt, såväl grammatiskt (morfologiskt, syntaktiskt) och fonologiskt som semantiskt, i ett kontrastivt perspektiv
1.3 redogöra för hur den språksemiotiska terminologin kan användas vid analys av skönlitteratur, bild och film, såväl muntligt som skriftligt
1.4 beskriva hur kartläggning av nyanlända och nyinflyttade andraspråkselevers kunskaper genomförs utifrån Skolverkets direktiv
1.5 diskutera hur skönlitteratur, estetiska uttrycksformer och multimodalitet kan användas för att främja och stödja språkutvecklingen

2. Färdighet och förmåga

2.1 exemplifiera hur läraren kan främja och stödja språkinlärningen hos flerspråkiga elever
2.2 föreslå hur ett samarbete med modersmålslärare och studiehandledare kan utformas
2.3 visa på hur multimodala uttrycksformer som bild och film kan användas språkutvecklande
2.4 kartlägga nyanlända och nyinflyttade andraspråkselevers kunskaper för att kunna göra en pedagogisk planering
2.5 kontrastera det svenska språket med andra språk

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt

3.1 motivera val av skönlitteratur, estetiska uttrycksformer och multimodalitet och hur dessa kan användas för att främja och stödja språkutvecklingen.
3.2 problematisera och förklara förstaspråkets betydelse för språk- och kunskapsutveckling

Delkurs 3: Bedömning i svenska som andraspråk, 5 hp

1. Kunskap och förståelse

1.1 uppvisa grundläggande kunskaper om läs- och skrivutveckling ur ett andraspråksperspektiv
1.2 identifiera svårigheter i bedömning och tester ur ett andraspråksperspektiv

2. Färdighet och förmåga
2.1 välja stöd och förebyggande åtgärder utifrån varje elevs behov i syfte att stödja elevens språk- och kunskapsutveckling
2.2 använda bedömningsinstrument som exempelvis performansanalys och processbarhetsteorin
2.3 utforma språkutvecklande återkoppling till elever för fortsatt progression
2.4 problematisera bedömning av andraspråkselevers kunskaper och färdigheter

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 jämföra och motivera val av bedömningsinstrument för att stödja elevens andraspråk- och kunskapsutveckling

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

Delkurs 1: Flerspråkighet i ett mångkulturellt samhälle, 15 hp
- föreläsningar
- seminarier
- fältstudier
- workshops

Delkurs: Andraspråksutveckling, 10 hp
- föreläsningar
- seminarier
- fältstudier
- workshops

Delkurs 3: Bedömning i svenska som andraspråk, 5 hp
- föreläsningar
- seminarier
- fältstudier
- workshops

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

Delkurs 1: Flerspråkighet i ett mångkulturellt samhälle, 15 hp

(INL1) Delkurs 1: Styrdokument och läroplansteori
Inlämning
Lärandemål: 1.1, 1.2, 1.4 och 3.1
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(INL2) Delkurs 1: Mångfald och integration - interkulturellt perspektiv
Inlämning
Lärandemål: 1.6, 2.3, 3.3 och 3.5
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(INL3) Delkurs 1: Språkpolitik
Inlämning
Lärandemål: 1.5, 2.2 och 3.3
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RED1) Delkurs 1: Studiekulturer
Redovisning
Lärandemål: 2.3 och 3.4
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SEM1) Delkurs 1: SVA-ämnets utveckling och historia

Seminarium
Lärandemål: 1.3 och 1.4
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SEM2) Delkurs 1: Språksociologi
Seminarium
Lärandemål: 2.1, 2.2 och 3.2
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Delkurs 2: Andraspråksutveckling, 10 hp

(HEM1) Delkurs 2: Förstaspråkets betydelse
Hemtentamen
Lärandemål: 1.1, 2.1, 2.2 och 3.2
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RED2) Delkurs 2: Semiotik och multimodalitet
Redovisning
Lärandemål: 1.3, 1.5, 2.1, 2.3 och 3.1
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(SEM3) Delkurs 2: Nyanländas lärande och kartläggning
Seminarium
Lärandemål: 1.4, 2.1, 2.2 och 2.4
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(TEN1) Delkurs 2: Språktypologi och språksystemet
Salstentamen
Lärandemål: 1.2 och 2.5
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Delkurs 3: Bedömning i svenska som andraspråk, 5 hp

(HEM2) Delkurs 3: Litteracitet och språkprogression
Hemtentamen
Lärandemål: 1.1, 2.1, 2.3 och 2.4
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

(RAP1) Delkurs 3: Bedömning av svenska som andraspråk
Rapport
Lärandemål: 1.2, 2.2, 2.3, 2.4 och 3.1
Högskolepoäng: 2,5
Betygsskala: Underkänd eller Godkänd

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska.

Delkurs 1: Flerspråkighet i ett mångkulturellt samhälle, 15 hp
Bouakaz, Laid (2009). *Föräldrasamverkan i mångkulturella skolor.* Lund: Studentlitteratur (utdrag, 30 s)

Brömssen von, Kerstin (2006). Identiter i spel: den mångkulturella skolan och nya etniciteter. I Bergstedt, Bosse & Lorentz, Hans (red.) (2006). *Interkulturella perspektiv: pedagogik i mångkulturella lärandemiljöer.* Lund: Studentlitteratur (utdrag, 21 s)

Bunar, Nihad (red.) (2015). *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering.* 1. utg. Stockholm: Natur & kultur (304 s)

Einarsson, Jan (2009). *Språksociologi.* 2., [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur (220 s)

Gibbons, Pauline (2010). *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande.* Stockholm: Hallgren & Fallgren, s. 11- 20 (utdrag, 10 s)

Gibbons, Pauline (2009). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet.* 2. uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren (utdrag, 10 s)

Gustavsson, Hans-Olof (2007). *"Utan bok är det ingen riktig undervisning"?* Diss. Stockholm: Stockholms universitet, 2007 (utdrag, 50 s)

Hyltenstam, Kenneth, Axelsson, Monica & Lindberg, Inger (red.) (2012). *Flerspråkighet: en forskningsöversikt.* Stockholm: Vetenskapsrådet (utdrag, 100 s)

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) (2013). *Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur (utdrag, 150 s)

Kommentarmaterial till kursplanen i svenska som andraspråk. (2011). Stockholm: Skolverket (35 s)

Lahdenperä, Pirjo (2004). Goda interkulturella miljöer för elevers språk- och kunskapsutveckling. I Olofsson, Mikael (red.) *Symposium 2003: Arena andraspråk.* Stockholm: HLS förlag, s. 27-41 (15 s)

Laursen, Helle Pia (red.) (2015). *Litteracitet och språklig mångfald.* Lund: Studentlitteratur (utdrag, 150 s)

Lorentz, Hans (2013). *Interkulturell pedagogisk kompetens: integration i dagens skola.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (186 s)

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011. (2011). Stockholm: Skolverket (utdrag, 100 s)

Rosales, René León (2012). Snacka fett som en Svenne- kategoriseringar, identiteter och språk. I Olofsson, Mikael (red.) *Symposium 2012: Lärarrollen i svenska som andraspråk* (13 s)

Runfors, Ann (2009). Modersmålssvenskar och vi andra: Ungas språk och identifikationer i ljuset av nynationalism. *Utbildning och Demokrati,* Vol. 18, nr 2, s. 105-126 (21 s)

Wei, Li (2016). Moment Analysis and translanguaging space: Discursive construction of identities by multilingual Chinese youth in Britain. *Journal of Pragmatics,* volume 43, issue 5, April 2011, pp. 1222-1235 Multilingual structures and agencies (13 s)

Leiva Wenger, Alejandro (2015). *Till vår ära.* Stockholm: Modernista (utdrag, 5 s)

Ytterligare artiklar av relevans för ämnet, vilka studenterna själva anskaffar via olika sökvägar
(max 200 s)

Delkurs 2: Andraspråksutveckling, 10 hp
Andersson, Lars-Gunnar (2001). *Språktypologi och Språksläktskap.* Stockholm: Liber (95 s)

Hyltenstam, Kenneth, Axelsson, Monica & Lindberg, Inger (red.) (2012). *Flerspråkighet: en forskningsöversikt.* Stockholm: Vetenskapsrådet (utdrag, 100 s)

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) (2013). *Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle.* Lund: Studentlitteratur (utdrag, 450 s)

Information till rektorer och lärare om kartläggningsmaterialet och bedömning av nyanlända elevers kunskaper (2015). Stockholm: Skolverket (19 s)

Källström, Roger (2012). *Svenska i kontrast: tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (221 s)

Lindberg, Inger (2005). Myter om tvåspråkighet. *Grundskoletidningen*, 3/2005, s. 16-21 (6 s)

Löfving, Christina (2012). *Digitala verktyg och sociala medier i undervisningen så skapar vi en relevant skola utifrån Lgr 11.*

Johanneshov: TPB (192 s)

Studiehandledning på modersmålet – att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever (2015). Stockholm: Skolverket (57 s)

Utbildning för nyanlända elever – Skolverkets allmänna råd med kommentarer (2016). Stockholm: Skolverket (58 s)

Wiklund, Ingrid & Landmark, Dan (2012). *Andraspråksperspektiv på litteraturundervisning.* (5 s)

Ytterligare artiklar av relevans för ämnet, vilka studenterna själva anskaffar via olika sökvägar (max 200 s)

Delkurs 3: Bedömning i svenska som andraspråk, 5 hp
Abrahamsson, Tua & Bergman, Pirkko (red.) (2005). *Tankarna springer före: att bedöma ett andraspråk i utveckling.* Stockholm: HLS förlag (152 s)

Flyman Mattsson, Anna & Håkansson, Gisela (2010). *Bedömning av svenska som andraspråk: en analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur (124 s)

Gibbons, Pauline (2010). *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande.* Stockholm: Hallgren & Fallgren, s. 11- 20 (utdrag, 10 s)

Gibbons, Pauline (2009). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet.* 2. uppl. Stockholm: Hallgren & Fallgren (utdrag, 10 s)

Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.) (2013). *Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle.* Lund: Studentlitteratur (utdrag, 75 s)

Laursen, Helle Pia (red.) (2015). *Litteracitet och språklig mångfald.* Lund: Studentlitteratur (utdrag, 150 s)

Diagnostiska material i svenska och svenska som andraspråk. (2012). Stockholm: Skolverket (111 s)

Kommentarmaterial till kursplanen i svenska som andraspråk. (2011). Stockholm: Skolverket (37 s)

Kursplan Svenska som andraspråk. (2011). Stockholm: Skolverket (14 s)

Ytterligare artiklar av relevans för ämnet, vilka studenterna själva anskaffar via olika sökvägar (max 200 s)

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram.

Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen är en uppdragsutbildning inom Lärarlyftet.